

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

Työeläkelaitoksille

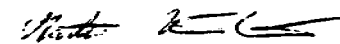
ELÄKEHAKEMUKSEN KÄSITTELYOHJEET

Viime vuosina on tehty viimeisen laitoksen periaatteen soveltamiseen ja eläkehakemuksen käsittelyyn vaikuttavia lainmuutoksia. Menettelytapaohjeet on annettu erillisillä yleiskirjeillä. Tähän yleiskirjeeseen on koottu voimassa olevat ohjeet viimeisen eläkelaitoksen määräytymisestä ja eläkehakemuksen käsittelystä.

Tämä yleiskirje korvaa ETK:n yleiskirjeet 14/72, 9/78, 3/81, 7/83 ja 14/85 sekä 27.3.1987 päivätyn tiedotteen työeläkelaitoksille. Kirjeeseen on koottu ohjeita ETK:n yleiskirjeistä 6/77, 9/77, 30/80, 32/81, 36/85, 53/85, A 14/89, A 17/89, C 1/90 ja C 7/90 sekä 26.3.1987 päivätystä tiedotteesta työeläkelaitoksille. Yleiskirje korvaa edellämäinitut yleiskirjeet ja tiedotteen siltä osin kuin niissä on eläkehakemuksen käsittelyä koskevia ohjeita.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Martti Hännikäinen

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

1 JOHDANTO.....	4
2 VIIMEISEN LAITOKSEN PERIAATE YKSITYISESSÄ TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄSSÄ..	4
2.1 Eläkehakemuksen ratkaiseva laitos.....	4
2.1.1 Vakuutus eläketapahtumahetkellä.....	4
2.1.2 Vakuutus päättynyt ennen eläketapahtumaa....	5
2.1.3 Vakuutusta ei ole.....	5
2.1.4 SPV- ja luopumiseläkehakemuksen ratkaiseva laitos.....	6
2.1.5 Rinnakkaiset eläkelaitokset.....	7
2.1.5.1 Eri lakien mukaiset rinnakkaiset vakuutukset.....	7
2.1.5.2 Rinnakkaiset TEL-vakuutukset.....	7
2.1.5.3 Osa-aikaeläke rinnakkaistilanteissa.....	7
2.1.6 Vakuutettu ennestään eläkkeellä.....	8
2.1.6.1 Vakuutettu on SPV- tai luopumiseläkkeellä.....	8
2.1.6.2 Vakuutettu on osa-aikaeläkkeellä..	8
2.1.6.3 Vakuutettu on varhennetulla vanhuuseläkkeellä.....	9
2.1.6.4 Vakuutettu on varhennetulla MEL-eläkkeellä.....	9
2.1.6.5 Edunjättäjä oli eläkkeellä.....	10
2.1.7 Eläkehakemuksen ratkaiseva laitos erityistapauksissa.....	10
2.1.7.1 Rajoitussäännöksen jälkeen.....	10
2.1.7.2 Kuntoutuksen jälkeen.....	11
2.1.7.3 Kertasuorituksen jälkeen.....	11
2.1.7.4 Ennen 1.1.1991 alkaneet MEL-eläkkeet.....	11
2.1.8 Hakemuksen siirto tulevan ajan laitokselle..	12
2.1.8.1 Uimissääntö.....	12
2.1.8.2 Eläke entisin perustein.....	12
2.1.8.3 Velvoitetyö.....	13
2.1.8.4 Rajoitussäännös.....	13
2.1.8.5 Työnantajan vaihtuminen TEL-työsuhteessa.....	13
2.1.8.6 Eläkelaitoksen vaihtuminen TEL-työsuhteessa tai YEL-toiminnassa	14
2.1.9 Rajoitussäännös vapaakirjatapauksissa.....	14
2.2 Eläkkeeseen liittyvien tehtävien siirto toiselle eläkelaitokselle.....	15
2.2.1 Työeläkelaitokselle.....	15
2.2.2 SPV- tai LUEL-eläkettä maksavalle Melalle..	15
2.3 Rekisteröidyt lisäedut.....	15
2.4 Hakijalla SITO-asia vireillä.....	15
2.5 Eläketurvakeskuksen tehtävät toimivalta-asioissa.....	16
2.5.1 Ratkaisevan eläkelaitoksen määrääjänä.....	16
2.5.2 Yleisohjeiden antajana.....	16

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

3	ELÄKEHAKEMUKSEN JAKAMINEN JA SIIRTÄMINEN.....	16
3.1	Hakemus Eläketurvakeskuksen kautta.....	17
3.1.1	Yksilöllistä varhaiseläkettä koskevien eläkehakemusten jakaminen.....	18
3.1.2	Osa-aikaeläkettä koskevien hakemusten jakaminen.....	19
3.1.3	Jatkoselvittely eläkelaitoksessa.....	19
3.1.4	Jatkoselvittely velvoitetyösuhteissa.....	19
3.2	Hakemus suoraan eläkelaitokseen.....	20
3.2.1	Yksilöllistä varhaiseläkettä koskevat hakemukset.....	20
3.2.2	Varhennettua vanhuuseläkettä ja osa-aika eläkettä koskevat hakemukset.....	21
3.3	Hakemuksen jakaminen valtiokonttorille.....	21
3.3.1	Valtion LEL-ansioid.....	22
3.3.2	Valtion perhe-eläkkeet.....	22
3.4	Milloin hakemusta ei tarvitse jakaa.....	22
3.4.1	Tarpeettomat jaot.....	23
3.4.2	Tarpeettomat jaot valtiokonttorille ja Kuntien eläkevakuutukselle.....	24
3.4.3	Alennettu eläkeikä julkisella sektorilla...	24
3.5	Eläkehakemusasiakirjojen ja muiden tietojen käsittely Eläketurvakeskuksessa.....	24
3.5.1	Ensisijaisuusajan päättymisilmoitukset.....	24
3.5.2	Eläketurvakeskuksen ilmoitus hakemuksen siirrosta ja jaosta.....	25
3.6	Asiakirjojen jakaminen.....	25
3.6.1	Lääkärinlausunnot.....	25
3.6.2	Työkyvyttömyysratkaisujen ennakoilmoitukset.....	26
3.6.3	Työttömyystodistus.....	26
3.7	Eläkelaitoksen hankkimat lisätiedot.....	26
3.7.1	Lisätiedot pyytävä eläkelaitos.....	26
3.7.2	Tiedot Kansaneläkelaitoksen myöntämistä etuuksista.....	27
3.7.3	Lääkärintodistukset ja lääketieteelliset lisätutkimukset.....	27
3.7.4	Yhteensovitustiedot.....	28
3.7.5	Eläkesovitustiedot.....	28
3.7.6	Hakijalla MEL-työsuhteita.....	28
3.7.7	Hakijan työskentely ulkomailla.....	29
4	ELÄKEHAKEMUKSIIN LIITTYVÄT ILMOITUKSET ELÄKETURVAKESKUKSELLE.....	30
4.1	Ilmoitus hakemuksen vireilletulosta.....	30
4.2	Ilmoitus hakemuksen siirtämisestä ja jakamisesta.....	32
4.3	Ilmoitus vireilläolon poistamisesta.....	32
4.4	Valitus ja rauettaminen.....	33

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

1
JOHDANTO

Ansioeläkejärjestelmässä on jo pitkään noudatettu käytäntöä, jonka mukaan eläkkeenhakija täyttää vain yhden hakemuksen ja toimittaa siihen tarvittavat liitteet vain yhdelle eläkelaitokselle, vaikka hän olisi ollut työhistoriansa aikana yksityisen ja julkisen sektorin eläkejärjestelmien piirissä.

Julkisen tai yksityisen sektorin eläkelaitokset antavat erikseen eläkepäätöksen omista palvelussuhteistaan, vaikka niistä ei olisikaan eläkeoikeutta (esim. rajoitussäännöksen soveltamisen vuoksi). Päätöksen antamista ei siis siirretä yksityiseltä sektorilta julkiselle sektorille eikä päinvastoin (ks. myös kohta 3).

Tähän yleiskirjeeseen on koottu ohjeet siitä, miten eläkehakemus ja sen liitteet toimitetaan niihin eläkelaitoksiin, jotka antavat eläkehakemukseen päätöksen ja maksavat eläkettä.

2
VIIMEISEN LAITOKSEN PERIAATE YKSITYISESSÄ TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄSSÄ

Yksityisessä työeläkejärjestelmässä noudatetaan niin sanottua viimeisen laitoksen periaatetta. Viimeisen laitoksen periaatteesta on ollut 1.1.1991 alkaen pääsäännös TEL 10 b §:ssä, MEL 2 §:n 2 momentissa, YEL 2 a §:ssä, MYEL 16 a §:ssä ja LEL 1 a §:ssä. Niiden mukaan yksityiskohtaiset määräykset viimeisen laitoksen periaatteen noudattamisesta annetaan asetuksella. TaEL 11 §:ssä on viittaus TEL:iin.

Viimeisen laitoksen periaatteesta määrätään yksityiskohtaisesti TEA 12 §:ssä, johon MEA 6 §:ssä, YEA 11 §:ssä, MYEA 11 §:ssä, LEA 13 §:ssä ja TaEA 4 §:ssä on ainoastaan viitattu.

2.1
Eläkehakemuksen ratkaiseva eläkelaitos

2.1.1
Vakuutus eläketapahtumahetkellä

Viimeisen laitoksen periaate tarkoittaa, että eläkehakemuksen ratkaisee se eläkelaitos, jossa työntekijällä tai yrittäjällä eläketapahtumahetkellä oli järjestettynä TEL:n, MEL:n, YEL:n, MYEL:n, LEL:n tai TaEL:n mukaiset vähimmäisehdot täyttävä eläketurva. Viimeinen eläkelaitos ratkaisee eläkehakemuksen myös kaikkien muiden yksityisen sektorin työsuhteiden ja yrittäjätoimintojen osalta.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

MEL:ssa ja TaEL:ssa ei ole säännöksiä osa-aikaeläkkeestä, joten osa-aikaeläkettä ei myönnetä näiden lakien mukaisista palvelussuhteista. Rinnakkaisuustilanteista ks. kohta 2.1.5.

2.1.2

Vakuutus päättynyt ennen eläketapahtumaa

Jollei eläkkeenhakija eläketapahtumahetkellä kuulunut minkään edellä mainitun lain piiriin, eläkehakemuksen ratkaisee se eläkelaitos, jossa viimeksi ennen eläketapahtumaa oli järjestettynä edellä mainittujen lakien mukainen eläketurva (TEA 12 § 1 ja 2 momentti).

2.1.3

Vakuutusta ei ole

TEL ja YEL

Jos eläkkeenhakijan viimeisestä TEL-työsuhteesta ei ole järjestetty eläketurvaa, mutta työnantajalla on ollut työsuhteen aikana tai sen jälkeen voimassa oleva TEL-vakuutus, eläkehakemuksen ratkaisee se eläkelaitos, jossa eläkevakuutus on otettu.

Mikäli eläketurvan järjestäminen viimeisestä TEL-työsuhteesta tai yrittäjätoiminnasta on laiminlyöty, se eläkelaitos, jossa eläkehakemus on vireillä, pyytää Eläketurvakeskusta selvittämään työsuhteen tai yrittäjätoiminnan. Selvitystä pyydetään lomakkeella ETK 2080. Lomakkeen mukaan liitetään valokopiot asiakirjoista.

Jos eläkeoikeuden alkaminen ei ole lähellä tai vapaakirjaeläkettä ei ole kertynyt, voidaan koko eläkehakemus siirtää Eläketurvakeskukselle.

Eläketurvakeskus selvittää, kuuluuko toiminta työeläkelakien piiriin ja myönteisessä tapauksessa huolehtii siitä, että eläkevakuutus hoidetaan kuntoon. Jos vakuutus tällöin otetaan muusta kuin selvitystä pyytäneestä eläkelaitoksesta, eläkehakemuksen ratkaiseva laitos voi muuttua.

Jos Eläketurvakeskuksen selvittämä työsuhde tai yrittäjätoiminta ei kuulu työeläkelakien piiriin, eikä eläkkeenhakijalla ole rekisterissä muutakaan yksityisen työeläkejärjestelmän lakien piiriin rekisteröityä toimintaa, Eläketurvakeskus antaa eläkehakemukseen hylkäyspäätöksen.

Jos rekisterissä on työsuhdetietoja, hakemuksen ratkaisee viimeinen eläkelaitos (ETK antaa selvittä-

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

mästään työsuhteesta lausunnon), vaikka työsuhteista ei olisikaan eläkeoikeutta.

Perhe-eläkkeissä Eläketurvakeskuksen selvitettäväksi tulevat hakemukset, joissa edunjäittäjä on viimeksi toiminut yrittäjänä ja toimintaan liittyisi tuleva aika, eikä YEL-vakuutusta ole järjestetty yrittäjän eläessä. Näissä tapauksissa Eläketurvakeskus antaa päätöksen siitä, voidaanko kuolleen yrittäjän jälkeen ottaa yrittäjien eläkelain mukainen vakuutus (YEL 2 § 2 mom.).

Jos vakuutus kuolleen yrittäjän jälkeen voidaan ottaa, eikä sitä tehdä siihen eläkelaitokseen, johon eläkehakemus on toimitettu, eläkehakemuksen ratkaiseva laitos voi muuttua.

Väliaikainen
päättös

Kun Eläketurvakeskus selvittää viimeisen työskenteilyn kuulumista työeläkelakien piiriin, voi vapaakirjalaitos, jossa viimeistä edellinen työskentely on vakuutettu, antaa väliaikaisen päätöksen. Näin menettellään, jos vapaakirjan määrä on merkittävä. Kun Eläketurvakeskuksen selvitys on valmis, eläkelaitos voi vaihtua, jos vakuutus järjestetään muuhun eläkelaitokseen.

Jos Eläketurvakeskus selvittää muita työsuhteita kuin viimeistä, eläkehakemuksen ratkaiseva viimeinen laitos antaa väliaikaisen päätöksen muusta eläkeoikeudesta. Kun työsuhde on selvitetty, eläkelaitos antaa lopullisen päätöksen.

MEL, MYEL, LEL
ja TaEL

Mikäli eläkkeenhakijan viimeinen työ on ollut MEL:n, MYEL:n, LEL:n tai TaEL:n piiriin kuuluvaa, eläkehakemus siirretään ratkaistavaksi ao. laitokselle. TaEL-kassa toimii LEL Työeläkekassan yhteydessä.

2.1.4

SPV- ja luopumiseläkehakemuksen ratkaiseva laitos

SPV- ja luopumiseläkehakemuksen ratkaisee aina Mela (SPVEL 35 § 1 mom., LUEL 14 § 1 mom. ja LUEL 16 § 1 mom.). MELA ei voi siirtää näihin eläkkeisiin liittyviä tehtäviään muille eläkelaitoksille.

Muun eläkehakemuksen ratkaisevasta laitoksesta silloin, kun SPV- tai luopumiseläkettä haetaan samanaikaisesti muun eläkkeen kanssa tai kun SPV- tai luopumiseläkkeellä jo oleva hakee muuta eläkettä, ks. kohta 2.1.6.1.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

2.1.5

Rinnakkaiset eläkelaitokset

2.1.5.1

Eri lakien mukaiset rinnakkaiset vakuutukset

Jos eläketurva eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen sitä oli järjestetty rinnakkain kahden tai useamman kohdassa 2 mainitun lain mukaan, eläkehakemuksen ratkaisujärjestys on TEL, MEL, YEL, MYEL, LEL ja TaEL (TEA 12 § 3 momentti).

Edellä esitettyä järjestystä sovelletaan myös silloin, kun ansiotoiminnat eivät pääty samanaikaisesti, mutta päättymisajankohtien väli ei kuitenkaan ole enempää kuin yksi kuukausi. Jos väli on pitempi, eläkehakemuksen ratkaisee viimeinen eläkelaitos.

2.1.5.2

Rinnakkaiset TEL-vakuutukset

Jos eläketurva eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen sitä on järjestetty kahdessa tai useammassa eläkelaitoksessa rinnakkaisten TEL-työsuhteiden perusteella, eläkehakemuksen ratkaisee pääasiallisen ansiotyön vakuuttanut eläkelaitos (TEA 12 § 4 momentti).

Mikäli pääasiallisen ansiotyön vakuuttanutta eläkelaitosta ei voida erottaa, eläkehakemuksen ratkaisee se eläkelaitos, jonka vakuuttaman TEL-työsuhteen alkamisajankohta on aikaisin.

2.1.5.3

Osa-aikaeläke rinnakkaistilanteissa

Kun osa-aikaeläkettä haetaan rinnakkaisista toiminnoista, eläkehakemuksen käsittelee se eläkelaitos, jonka vakuuttaman työsuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella eläkettä tulee maksettavaksi.

Jos rinnakkaista toimintaa on vakuutettu usean eri lain mukaan ratkaiseva eläkelaitos määräytyy järjestyksessä TEL, YEL, MYEL ja LEL. Mikäli kyseessä ovat rinnakkaiset TEL-työsuhteet, ratkaiseva eläkelaitos määräytyy kuten kohdassa 2.1.5.2 on mainittu.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

2.1.6

Vakuutettu ennestään eläkkeellä

2.1.6.1

Vakuutettu on SPV- tai luopumiseläkkeellä

Mela ratkaisee SPV- tai luopumiseläkettä jo saavan muuta eläkettä koskevan eläkehakemuksen, vaikka se normaalien toimivaltasäännösten mukaan olisi kuullut jollekin muulle työeläkelaitokselle (TEA 12 a § 1 mom.).

Jos SPV-eläkkeellä oleva eläkkeenhakija kuitenkin eläkeiän täyttäessään on TEL-työsuhteessa tai toimii YEL-yrittäjänä, vanhuuseläkehakemuksen ratkaisee työsuhteen tai yrittäjätoiminnan vakuuttanut eläkelaitos. Tällöin Mela maksaa vain MYEL-vanhuuseläkkeeksi muuttunutta SPV-perusmäärää toistaiseksi kunnes TEL- tai YEL-laitos pyytää siirtämään maksannan sille uuden eläkkeen yhteydessä tapahtuvaksi.

Jos taas SPV- tai luopumiseläkettä haetaan samanaisesta kuin muuta eläkettä, määräytyy muun eläkehakemuksen ratkaiseva laitos normaalien säännösten mukaan. Tällöin muuta eläkettä koskevan päätöksen voi antaa ja eläkettä maksaa muukin eläkelaitos kuin Mela. Muu laitos voi kuitenkin siirtää eläkkeen maksannan SPV- tai luopumiseläkettä maksavalle Melalle (TEA 12 c § 2 mom.).

Henkilölle, jolla on uinuva SPV-eläkeoikeus (eläke ei ole maksussa), voidaan myöntää muu eläke esimerkiksi työkyvyttömyyseläke ennen kuin uinuvaa SPV-eläkettä aletaan maksaa.

SPV-eläkkeen ollessa vasta uinuva, ratkaistaan muuta eläkettä koskeva hakemus normaalien toimivaltasäännösten mukaan. Jos ratkaiseva eläkelaitos tällöin on muu kuin Mela, sen tulee lakkauttaa eläkkeen MYEL-osa silloin, kun uinuvan SPV-eläkkeen maksu Melasta alkaa. Tällöin muun eläkkeen maksu voidaan myös siirtää Melalle.

2.1.6.2

Vakuutettu on osa-aikaeläkkeellä

Osa-aikaeläkkeellä olevan henkilön muuta eläkettä koskevan hakemuksen ratkaisee se eläkelaitos, jossa eläkkeenhakija on viimeksi ennen uutta eläketapahtumaa ollut osa-aikaisen työn perusteella vakuutettuna.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

2.1.6.3

Vakuutettu on varhennetulla vanhuuseläkkeellä

Varhennetun vanhuuseläkkeen aikana eläkkeensaajalle voi karttua lisää eläkettä. Se lisätään varhennettuun vanhuuseläkkeeseen eläkkeenhakijan hakemuksesta. Viimeistään 65 vuoden iän täyttämiseen mennessä on varhennettua vanhuuseläkettä maksavan eläkelaitoksen selvitettävä varhennetun vanhuuseläkkeen saajalle karttunut eläkeoikeuden lisäys ja informoitava häntä sen hakemisesta.

Eläkelaitos saa Eläketurvakeskukselta automaattisesti kaksi kertaa vuodessa vanhuuseläkkeiden laskentapyyntöjen yhteydessä (VET) rekisteritiedot niistä varhennetun vanhuuseläkkeen saajista, jotka ovat olleet työssä varhennetun vanhuuseläkkeen aikana.

Varhennetun vanhuuseläkkeen myöntänyt eläkelaitos käsittelee ja ratkaisee myös eläkkeensaajan myöhemmät sekä muuta eläkettä että uutta varhennettua vanhuuseläkettä koskevat eläkehakemukset. Tämä on poikkeus pääsäännöstä ja se perustuu Eläketurvakeskuksen TEA 12 d §:n 2 momentin nojalla antamaan ohjeeseen. Eläkelaitokset voivat kuitenkin erityisestä syyistä sopia toisin.

2.1.6.4

Vakuutettu on varhennetulla MEL-eläkkeellä

Jos MEL:n piiriin kuuluneen henkilön eläkeikä on alempi kuin 60 vuotta ja hän hakee varhennettua vanhuuseläkettä esimerkiksi 55 vuoden iässä, se voidaan myöntää vain MEL:n mukaisten työsuhteiden perusteella. Kun kyseinen eläkkeensaaja täyttää MEL:n mukaisen vanhuuseläkeiän, esimerkiksi 58 vuotta, myönnetään hänelle muiden yksityisen työeläkejärjestelmän vapaakirjojen perusteella vanhuuseläke kyseessä olevasta alennetusta eläkeiästä.

Jos MEL:n mukainen vanhuuseläkeikä on 60 vuotta tai korkeampi, myönnetään ennen 60 vuoden ikää alkaneella MEL:n mukaisella varhennetulla vanhuuseläkkeellä olevalle 60 vuoden iästä varhennettu vanhuuseläke muiden yksityisen työeläkejärjestelmän vapaakirjojen perusteella.

Edellä olevissa tapauksissa eläke myönnetään ilman eri hakemusta ja sen myöntää Merimieseläkekassa. Myös varhennuksen jälkeisiin työsuhteisiin perustuvat eläkehakemukset ratkaisee Merimieseläkekassa, jos eläkkeensaaja hakee eläkettä myös niistä.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

2.1.6.5

Edunjäittäjä oli eläkkeellä

Jos edunjäittäjä on saanut kuollessaan työeläkettä, perhe-eläkehakemuksen ratkaisee yleensä eläkettä maksanut eläkelaitos. Mikäli edunjäittäjä kuitenkin oli osa-aika-eläkkeellä, perhe-eläkehakemuksen ratkaisee osa-aikatyön vakuuttanut eläkelaitos.

Varhennetulla vanhuuseläkkeellä olleen edunjäittäjän jälkeisen perhe-eläkehakemuksen ratkaisee varhennetun vanhuuseläkkeen myöntänyt eläkelaitos, vaikka edunjäittäjällä olisi varhennetun vanhuuseläkkeen jälkeen työsuhteita.

SPV-eläkettä saaneen edunjäittäjän jälkeen perhe-eläkehakemuksen ratkaisee Mela (TEA 12 a § 1 mom.). Jos edunjäittäjä oli vasta uinuvalla SPV-eläkkeellä, perhe-eläkkeen ratkaiseva laitos määräytyy normaalien toimivaltasäännösten mukaan. Sama koskee luopumiseläkettä saaneen edunjäittäjän jälkeen haettavaa perhe-eläkettä.

MEL:n mukaan leskeneläkkeen saamisen alaikäraja poikkeaa muiden yksityisen sektorin eläkelakien mukaisesta iästä. Kun TEL:n, YEL:n, MYEL:n, LEL:n ja TaEL:n mukaan lesken tulee olla edunjäittäjän kuollessa vähintään 50-vuotias ja ennen 1.7.1950 syntyneen naispuolisen lesken voimaantulosäännöksen mukaan vähintään 40-vuotias, edellyttää vastaava voimaantulosäännös MEL:ssä naispuoliselta leskeltä vähintään 35 vuoden ikää.

Kun edunjäittäjä sai eläkettä TEL-laitoksesta, mutta oikeus perhe-eläkkeeseen on vain MEL:n alaisen työskentelyn perusteella (edunsaajana vain leski), perhe-eläkehakemuksen käsittelee ja päätöksen antaa Merimieseläkekassa (ks. myös kohta 2.1.7.4).

2.1.7

Eläkehakemuksen ratkaiseva laitos erityistapauksissa

2.1.7.1

Rajoitussäännöksen jälkeen

Jos työkyvyttömyyseläkettä myönnettäessä jokin työsuhde on jätetty rajoitussäännöksen vuoksi huomioon ottamatta, oikeuttaa työsuhde kuitenkin vanhuuseläkkeeseen. Näissä tapauksissa vanhuuseläkeiässä annetaan uusi eläkepäättös. Sen antaa sama eläkelaitos, joka on maksanut työkyvyttömyyseläkettä.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

Myös näissä tapauksissa Eläketurvakeskus antaa VET-ajon yhteydessä eläkettä maksaville eläkelaitoksille rekisteritiedot kuten kohdassa 2.1.6.3 on mainittu.

2.1.7.2

Kuntoutuksen jälkeen

Jos eläkkeenhakija on tullut työkyvyttömäksi kuntoutuksen aikana tai ennen kuin työeläkelakien mukaisen kuntoutusrahan päättymisestä on kulunut yksi vuosi, työkyvyttömyyseläkehakemuksen ratkaisee se eläkelaitos, joka olisi ratkaissut eläkehakemuksen jos eläkkeenhakija olisi tullut työkyvyttömäksi kuntoutuspäätöstä tehtäessä (TEL 6 § 6 mom.).

2.1.7.3

Kertasuorituksen jälkeen

Jos aikaisempi eläke, esimerkiksi työkyvyttömyyseläke, on maksettu kertasuorituksena, eläkettä on haettava vanhuuseläkeiässä. Tällöin eläkehakemuksen ratkaisee se eläkelaitos, joka on vakuuttanut viimeisen eläkkeeseen oikeuttavan työsuhteen ennen eläketapahtumaa. Vanhuuseläke myönnetään 65 vuoden iästä eteenpäin.

Näissäkin tapauksissa eläkelaitos saa rekisteritiedot VET-ajojen yhteydessä.

2.1.7.4

Ennen 1.1.1991 alkaneet MEL-eläkkeet

Merimieseläkekassa ratkaisee omalta osaltaan viimeisen laitoksen periaatteesta poiketen sellaiset eläkkeet, jotka perustuvat Merimieseläkekassan aikaisemmin myöntämään eläkkeeseen, joissa aikaisemman eläkkeen eläketapahtuma on sattunut ennen 1.1.1991.

Edellä mainituissa tilanteissa eläkkeenhakija siis saa kaksi eri eläkepäättöstä yksityisestä työeläkejärjestelmästä.

Siten esimerkiksi työkyvyttömyyseläkkeen jatkohakemukset MEL:n mukaisen ansiotyön osalta ratkaisee edelleen Merimieseläkekassa, jos eläketapahtuma ensimmäistä työkyvyttömyyseläkehakemusta ratkaistessa on sattunut ennen 1.1.1991.

Merimieseläkekassa ratkaisee pelkästään MEL:n osalta myös perhe-eläkehakemukset, jotka on myönnetty sellaisen edunjättäjän jälkeen, jonka MEL-eläkkeen eläketapahtuma on sattunut ennen 1.1.1991.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

Merimieseläkekassan ennen 1.1.1991 myöntämiin eläkkeisiin liittyviä tehtäviä ei merimieseläkelain muutoksen vuoksi yleensä siirretä toiselle yksityisen työeläkejärjestelmän eläkelaitokselle, joka maksaa eläkkeensaajalle rinnan muun yksityisen työeläkejärjestelmän eläkelain mukaista eläkettä. Eläkelaitokset voivat kuitenkin sopia eläkkeen maksamisen tai muiden tehtävien siirtämisestä yhteen eläkelaitokseen.

2.1.8

Hakemuksen siirto tulevan ajan laitokselle

Kun eläkkeeseen liittyy tuleva aika (eläkettä myönnettäessä sovelletaan TEL 6 §:n 3 momenttia tai LEL 7 §:n 1 momenttia), eläkehakemuksen ratkaisee se eläkelaitos, jonka vakuuttamaan työsuhteeseen tai yrittäjätoimintaan tuleva aika liittyy (TEA 12 b § 2 mom.). Katso lisäksi kohta 2.1, jossa käsitellään rinnakkaisia työsuhteita ja yrittäjätoimintajaksoja.

Tulevan ajan oikeuden määräytymistä käsitellään ETK:n yleiskirjeissä A 14/89 ja A 4/92.

2.1.8.1

Uimissääntö

Työkyvyttömyyseläkkeen tuleva aika voi ns. uimissäännön perusteella liittyä muuhun kuin viimeiseen työsuhteeseen. Myös tällöin viimeinen eläkelaitos siirtää eläkehakemuksen neuvottelematta sille eläkelaitokselle, jonka vakuuttamaan työsuhteeseen liittyy tulevan ajan oikeus.

2.1.8.2

Eläke entisin perustein

Kun eläke myönnetään entisin perustein (TEL 6 §:n 4 mom., LEL 7 § 2 mom.), eläkehakemus siirretään aikaisemman tulevan ajan eläkkeen myöntäneen eläkelaitoksen ratkaistavaksi.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

2.1.8.3 Velvoitet työ

Velvoitet työstä on säädetty erillinen määräaikainen laki, joka on voimassa 30.6.1993 saakka.

Velvoitet työhön ei pääsääntöisesti liitetä tulevaa aikaa. Siksi eläkehakemuksen ratkaisee yleensä velvoitet työtä edeltäneen työsuhteen tai yrittäjätoiminnan vakuuttanut eläkelaitos.

Jos velvoitet työ on tehty yksityisellä sektorilla, velvoitet työsuhteen vakuuttanut eläkelaitos ilmoittaa siirron yhteydessä velvoitet työsuhteen vapaakirjatiedot, jolleivät ne ole jo rekisterissä.

Useimmiten velvoitet työ on kuitenkin julkisen sektorin työtä. Tällöinkin tuleva aika pääsääntöisesti siirtyy edeltäneeseen yksityisen sektorin työsuhteeseen tai yrittäjätoimintaan mutta päätös annetaan molemmista järjestelmistä (ks. kohta 3.1.2).

Velvoitet työtä koskevista säännöksistä on erillinen yleiskirje A 12/91.

2.1.8.4 Rajoitussäännös

Työkyvyttömyyseläkettä ratkaistaessa viimeinen tulevaan aikaan oikeuttava työsuhde voidaan rajoitussäännöksen vuoksi jättää ottamatta huomioon eläkettä määrättäessä. Rajoitussäännöstä soveltava eläkelaitos siirtää eläkehakemuksen ratkaistavaksi edellisen työsuhteen vakuuttaneelle eläkelaitokselle neuvottelematta, jos edeltäneestä työsuhteesta tai yrittäjätoiminnasta on oikeus tulevan ajan eläkkeeseen (TEA 12 b § 3 mom.).

Jos rajoitussäännöksen soveltamista harkitseva eläkelaitos ei pidä hakijaa työkyvyttömänä, se antaa päätöksen hakemuksen hylkäämisestä, vaikka myönteisessä tapauksessa rajoitussäännös olisi tullut sovellettavaksi. Näin meneteltäessä samaa asiaa ei jouduta käsittelemään useassa eri laitoksessa.

2.1.8.5 Työnantajan vaihtuminen TEL-tösuhteessa

Kun työntekijä siirtyy toiselle työnantajalle TEL-tösuhteen katkeamatta voi uuden työnantajan eläkevakuutus olla eri eläkelaitoksessa kuin aikaisemman työnantajan vakuutus. Täysitehoisesta eläketurvasta

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

vastaa tällöin se eläkelaitos, joka eläkkeestä olisi vastannut, jos työntekijän olisi katsottu siirtymishetken jälkeen olleen uudessa TEL-työsuhteessa. Jos eläketapahtuma sattuu ennen kuin on kulunut kuusi kuukautta siirtymishetkestä, täysitehoista eläkettä koskevan eläkehakemuksen yleensä myös ratkaisee se eläkelaitos, jossa työsuhte oli vakuutettu ennen siirtymishetkeä (TEA 12 b § 2 mom.).

Ratkaiseva eläkelaitos määräytyy edellä tarkoitettulla tavalla muun muassa silloin, kun työntekijä on siirtynyt konsernin sisällä TEL-työsuhteen katkeamatta toisen yrityksen palvelukseen. Näin menetellään myös silloin, kun TEL-työsuhte on jatkunut yhdenjaksoisena työntekijän siirryttyä yrityksen osasta perustetun uuden yrityksen palvelukseen tai yritystoimintaa jatkavan konkurssipesän palvelukseen (TEA 12 d § 2 mom.).

Edellä mainittu soveltamiskäytäntö koskee tapauksia, joissa työnantajan vaihtuminen on tapahtunut 1.1.1990 tai sen jälkeen. Asiaa on käsitelty Eläketurvakeskuksen yleiskirjeessä A 04/90.

2.1.8.6

Eläkelaitoksen vaihtuminen TEL-työsuhteessa tai YEL-toiminnassa

TEL-työsuhte voi siirtyä katkeamatta toisen eläkelaitoksen piiriin sen johdosta, että yritys muuttaa eläkevakuutuksensa toiseen eläkelaitokseen tai fuusioituu toisessa eläkelaitoksessa eläketurvan järjestäneeseen yritykseen. Näissä tapauksissa uusi eläkelaitos vastaa täysitehoisesta eläkkeestä eläkelaitoksen vaihtumishetkeä seuraavan kalenterikuukauden alusta alkaen. Näissä tilanteissa eläkehakemuksen ratkaisee eläkkeestä vastaava eläkelaitos.

Soveltamiskäytäntö koskee tapauksia, joissa eläkelaitoksen vaihtuminen on tapahtunut 1.1.1990 tai sen jälkeen. Asiaa on käsitelty Eläketurvakeskuksen yleiskirjeessä A 04/90.

2.1.9

Rajoitussäännös vapaakirjatapauksissa

Kun eläkelaitos, jonka vakuuttamaan työsuhteeseen liittyy tuleva aika, soveltaa rajoitussäännöstä, se ratkaisee samalla eläkehakemuksen aikaisempien työsuhteiden ja yrittäjätoimintojen osalta, jos niihin ei liity tulevan ajan oikeutta. Näin menetellään eläkehakemuksen käsittelyn nopeuttamiseksi,

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

vaikka lain mukaan eläkehakemus pitäisi siirtää vapaakirjatyösuhteen vakuuttaneelle eläkelaitokselle.

2.2

Eläkkeeseen liittyvien tehtävien siirto toiselle eläkelaitokselle

2.2.1

Työeläkelaitokselle

Kun eläkehakemus on ratkaistu, eläkelaitos voi siirtää eläkkeenmaksun ja eläkkeeseen liittyvät muut tehtävät toiselle eläkelaitokselle, joka eri päätöksen perusteella jo maksaa eläkkeensaajalle eläkettä (TEA 12 c § 2 mom.). Ennen näiden tehtävien siirtämistä olisi eläkelaitosten aina neuvoteltava. Eläkelaitokset voivat kuitenkin myös keskenään sopia siitä, millaiset tapaukset voidaan siirtää automaattisesti eläkelaitokselta toiselle.

MEL-eläkkeet, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen 1.1.1991, hoitaa kuitenkin Merimieseläkekasassa, joten eläkettä voidaan tällöin maksaa kahdesta yksityisen työeläkejärjestelmän eläkelaitoksesta, jos eivät eläkelaitokset ole toisin sopineet (ks. kohta 2.1.7.4 ja 3.7.6).

2.2.2

SPV- tai luopumiseläkettä maksavalle Melalle

Jos Mela maksaa eläkkeenhakijalle SPV- tai luopumiseläkettä, voidaan muun eläkkeen maksaminen ja siihen liittyvät tehtävät siirtää Melalle (TEA 12 c § 2 mom.). Ks. myös kohta 2.1.6.1.

2.3

Rekisteröidyt lisäedut

Eläkehakemuksen ratkaiseva eläkelaitos antaa päätöksen myös sellaisen rekisteröidyn lisäeläketurvan osalta, joka liittyy toisessa eläkelaitoksessa vakuutettuun työsuhteeseen.

Hautausavustuksen osalta ratkaisun tekee kuitenkin aina tämän edun vakuuttanut eläkelaitos (TEA 12 d § 2 mom.).

2.4

Hakijalla SITO-asia vireillä

Jos eläkkeenhakijalla on TEL 10 a §:n mukainen työsuhteselvittely vireillä ennen kuin eläkehakemus tulee vireille, työsuhteselvittelyn hoitaa ja mah-

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

dollisen sitovuuspäätöksen antaa se eläkelaitos, jossa työsuhdeselvittely on vireillä. Tarvittaessa eläkehakemuksen ratkaiseva laitos antaa eläkepäättöksen väliaikaisena kunnes työsuhdeselvittely on hoidettu loppuun. Vireillä olevasta selvittelystä eläkelaitos saa tiedon hakemuksen käsittelyä varten pyydettyä rekisteriotteelta.

Jos työsuhdeselvittely tulee vireille eläkehakemuksen yhteydessä, selvittelystä annetaan erillinen sitovuuspäätös yleensä vain silloin, kun työnantaja on eri mieltä työsuhdeselvittelyasiasta. Muussa tapauksessa työsuhdeselvittelyasia hoidetaan eläkepäättöksellä, josta työntekijällä on valitusoikeus.

2.5

Eläketurvakeskuksen tehtävät toimivalta-asioissa

2.5.1

Ratkaisevan eläkelaitoksen määrääjänä

Mikäli eläkehakemuksen ratkaisevasta yksityisen työeläkejärjestelmän eläkelaitoksesta syntyy epätietoisuutta tai jos muutoin on olemassa erityinen syy, voi Eläketurvakeskus määrätä, mille laitokselle eläkehakemuksen ratkaiseminen kuuluu (TEA 12 d § 1 mom.). Eläketurvakeskuksen päätökseen ei voi hakea muutosta.

2.5.2

Yleisohjeiden antajana

Eläketurvakeskus voi myös TEA 12 d §:n mukaan antaa yleisiä ohjeita siitä, miten TEA 12 ja 12 a - 12 c §:n säännöksiä on sovellettava.

3

ELÄKEHAKEMUKSEN JAKAMINEN JA SIIRTÄMINEN

Kun hakija kuuluu sekä yksityisen että julkisen työeläkejärjestelmän piiriin, eläkehakemus käsitellään ja ratkaistaan erikseen yksityisen työeläkejärjestelmän viimeisessä eläkelaitoksessa ja kussakin julkisen sektorin eläkelaitoksessa. Työeläkkeen hakemiseen riittää kuitenkin yksi eläkehakemus liitteineen.

Eläketurvakeskus ja eläkelaitokset huolehtivat hakemuksen jakamisesta ja siirtämisestä asianomaisiin eläkelaitoksiin.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

Eläkehakemuksen käsittelyssä noudatetaan eräissä asioissa viimeisen laitoksen periaatetta koko ansio-eläkejärjestelmässä. Periaatetta noudatetaan esimerkiksi lisäselvitysten hankkimisessa: ne hankkii vain viimeinen eläkelaitos, joka huolehtii niiden jakamisesta muille eläkehakemusta käsitteleville laitoksille.

Viimeinen laitos on se eläkelaitos, joka on järjestänyt eläketurvan hakijan viimeisestä eläkkeeseen oikeuttavasta palveluksesta tai yrittäjätoiminnasta tai jonka myöntämään eläkkeeseen liittyy tuleva aika. (Ks. kohta 2.1).

Eläkehakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi hakemus on siirrettävä ja/tai jaettava mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Pyydettyjä lisäselvityksiä ei odoteta, vaan ne toimitetaan toisille eläkelaitoksille myöhemmin. Tästä tehdään merkintä jakoilmoituslomakkeen (ETK 3306) asianomaiseen kohtaan.

3.1

Hakemus Eläketurvakeskuksen kautta

Suurin osa hakemuksista ohjataan Eläketurvakeskuksesta eläkelaitoksille koneellisesti rekisteritietojen perusteella.

Hakemus ohjataan viimeiseen yksityisen työeläkejärjestelmän eläkelaitokseen ja lisäksi niiden muiden eläkejärjestelmien eläkelaitoksille, joiden piiriin kuuluvia palvelussuhde- tai eläketietoja on Eläketurvakeskuksen rekisterissä. Jos hakemus on toimitettu useampaan eläkelaitokseen, on hakemuksen mukana aina eläketapahtumarekisteriote, josta näkyy, mille eläkelaitoksille hakemus on toimitettu.

Jos hakemuksen ratkaisevaa eläkelaitosta ei ole pystytty päättämään koneellisesti, hakemus ja sen liitteet tutkitaan Eläketurvakeskuksessa. Tällöin hakemus toimitetaan kaikkiin niihin eläkelaitoksiin, joille sen ratkaisu asiakirjoissa olevien tietojen perusteella näyttää kuuluvan. Hakemuksen liitteenä on ilmoitus (lomake ETK 3306) siitä, mille eläkelaitoksille hakemus on toimitettu.

Eläketurvakeskus lähettää hakemuksen viimeiseen yksityisen työeläkejärjestelmän eläkelaitokseen. Tästä voidaan poiketa silloin kun hakijan viimeinen työsuhte tai yrittäjätoiminta on vakuuttamatta, eikä asiaa saada selvitettyksi ennen eläkeoikeuden alkamista. Tällöin hakemus voidaan toimittaa edelliselle

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

eläkelaitokselle ratkaistavaksi (varsinkin silloin kun vapaakirja on huomattava) ja hakijan viimeinen työskentely jää Eläketurvakeskukseen selvitettäväksi. Näin eläke saadaan väliaikaisella päätöksellä muilta osin ajoissa maksuun.

Jos Eläketurvakeskus ottaa työnantajan tai yrittäjän puolesta vakuutuksen, se otetaan yleensä eläkettä maksavassa eläkelaitoksessa. Mikäli vakuutusta ei tehdä väliaikaisen päätöksen antaneeseen eläkelaitokseen, eläkeasiaa hoitava eläkelaitos vaihtuu.

Eläketurvakeskus ilmoittaa eläkkeenhakijalle kirjeellä hakemuksen vastaanottamisesta ja siitä, mille eläkelaitoksille hakemus on toimitettu.

3.1.1

Yksilöllistä varhaiseläkettä koskevien hakemusten jakaminen

Kun YVEä koskeva hakemus tulee Eläketurvakeskukseen, se siirtää hakemuksen asiakirjoineen sen eläkejärjestelmän eläkelaitokselle, joka olisi myöntämässä eläkkeenhakijalle täysitehoisen eläkkeen. Hakemusta ei vielä tässä vaiheessa jaeta vapaakirjalaitoksille.

Jos hakija työskentelee rinnakkain useammassa työ- tai virkasuhteessa tai yrittäjänä, voi täysitehoisen, tulevan ajan sisältävän eläkkeen myöntäviä eläkelaitoksia olla useampia. Eläketurvakeskus jakaa eläkehakemuksen liitteineen kaikille ao. työeläkelaitoksille. Yksityisen sektorin ratkaiseva laitos määräytyy normaalisti viimeisen laitoksen periaatteen mukaan.

Kun viimeinen joko yksityisen sektorin tai julkisen sektorin eläkelaitos antaa hakijalle myönteisen ennakkopäätöksen, se jakaa eläkehakemuksen liitteineen sekä jäljennöksen ennakkopäätöksestä välittömästi vapaakirjalaitoksille. Tällöin eläkelaitos jakaa myös rekisteriotteet. Rinnakkaisuustilanteissa hakemuksen ja sen liitteiden jakamisesta vapaakirjalaitoksille huolehtii pääasiallisen eläketurvan myöntävä eläkelaitos.

Kun viimeinen eläkelaitos hylkää YVEä koskevan ennakkopäätöksen, se ei jaa eläkehakemusta vapaakirjalaitoksille. Näin menetellään sen vuoksi, ettei YVEä voi saada pelkästään vapaakirjaeläkkeenä. Katso lisäksi kohta 3.4.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

3.1.2

Osa-aikaeläkettä koskevien hakemusten jakaminen

Osa-aikaeläkettä koskeva hakemus siirretään normaalisti viimeiseen eläkelaitokseen. Hakemus jaetaan kuitenkin kahteen tai useampaan laitokseen silloin, kun osa-aikaeläke tulee myönnettäväksi useamman työ- tai virkasuhteen tai yrittäjätoiminnan perusteella eri eläkejärjestelmistä.

3.1.3

Jatkoselvittely eläkelaitoksessa

Kun eläkehakemus on ohjattu ETK:sta eläkelaitokselle koneellisesti, on eläkelaitoksen tutkittava hakemuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella, onko hakemus jaettava vielä jollekin muulle eläkelaitokselle. Mikäli hakemus on toimitettu useampaan eläkelaitokseen, ensisijainen vastuu eläkehakemuksen jakamisesta on sillä eläkelaitoksella, jolla on alkuperäinen hakemus.

Jos rekisteriotteelta käy ilmi, että hakemus on selviteltävänä Eläketurvakeskuksessa, ei eläkelaitoksen tarvitse selvittää jakamista, koska se tällöin tehdään Eläketurvakeskuksessa.

3.1.4

Jatkoselvittely velvoitetyösuhteissa

Eläketurvakeskuksen koneellinen päättelyohjelma ei aina virheettömästi ohjaa eläkehakemusta käsiteltäväksi oikeaan eläkelaitokseen velvoitetyötä koskevien säännösten mukaisesti. Tällöin eläkelaitosten on tutkittava, onko velvoitetyötä koskevia säännöksiä sovellettava.

Jos viimeinen työ on ollut velvoitetyötä ja tuleva aika tulisi liittää aikaisempaan työ- tai virkasuhteeseen, eläkehakemus on viipymättä siirrettävä tai jaettava oikeaan eläkelaitokseen. Siirron syyksi siirto/jakoilmoituslomakkeelle merkitään velvoitetyötä koskevien säännösten soveltaminen. Lomakkeella tai sen liitteessä ilmoitetaan myös velvoitetyösuhteen palkkatiedot.

Jos velvoitetyö on tehty yksityisellä sektorilla ja siirto tapahtuu toiseen yksityiseen eläkelaitokseen, velvoitetyön vakuuttanut eläkelaitos ilmoittaa siirron yhteydessä velvoitetyösuhteen vapaakirjatiedot, jos ne eivät jo ole rekisterissä.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

Jos velvoitetyö on tehty julkisella sektorilla, eläkehakemus on viipymättä jaettava edellisen työsuhteen tai yrittäjätoiminnan vakuuttaneeseen eläkelaitokseen. Julkisen sektorin eläkelaitos antaa tällöinkin erikseen päätöksen valvoitetyösuhteen osalta (vapaakirja).

3.2

Hakemus suoraan eläkelaitokseen

Eläkehakemuksen vastaanottanut eläkelaitos tekee välittömästi hakemuksen vireilletuloilmoituksen Eläketurvakeskuksen vireilläolorekisteriin ja pyytää samalla tarvitsemansa rekisteriotteet. Jos eläkkeenhakija kuuluu useamman eläkejärjestelmän piiriin, tulostetaan otteita tarvittava määrä eläkehakemuksen jakamista varten. Työsuhderekisteriotteella on kehoitus eläkehakemuksen jakamiseksi. Velvoitetyötilanteissa rekisteriotteella saattaa olla aiheeton jako-kehoitus.

Eläkelaitoksen tulee tarkistaa, onko hakemuksessa mainittu sellaista työskentelyä, joka aiheuttaa hakemuksen jakamisen vielä jollekin muulle eläkelaitokselle.

3.2.1

Yksilöllistä varhaiseläkettä koskevat hakemukset

Kun YVE-hakemus tulee suoraan eläkelaitokseen, se ilmoittaa hakemuksen vireilletulosta Eläketurvakeskukseen ja pyytää rekisteriotteet. Eläketurvakeskus lähettää ko. laitokselle rekisteriotteet, joihin on merkitty, mihin eläkelaitokseen hakemus on jaettava.

Vapaakirjalaitoksille eläkehakemus jaetaan vasta, jos hakijalle annetaan myönteinen ennakkopäätös. Ilmoitus hakemuksen jakamisesta on tehtävä Eläketurvakeskukselle ennen kuin ennakkopäätöksestä lähetetään eläketapahtumailmoitus.

Jos hakija on työskennellyt rinnakkain eri eläkejärjestelmissä, eläkelaitos jakaa heti eläkehakemuksen liitteineen kaikkiin niihin eläkelaitoksiin, joiden vakuuttamiin työ- tai virkasuhteisiin tai yrittäjätoimintoihin liittyy tuleva aika. Eläkelaitoksen on ilmoitettava jaosta välittömästi Eläketurvakeskukselle.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

3.2.2

Varhennettua vanhuuseläkettä ja osa-aikaeläkettä koskevat hakemukset

VEL:n ja KVTEL:n säännösten mukaan voidaan varhennettu vanhuuseläke ja osa-aikaeläke myöntää 58-vuotiaalle eläkkeenhakijalle.

Yksityisessä työeläkejärjestelmässä MEL:n mukaisen varhennetun vanhuuseläkkeen voi saada aikaisintaan 55 vuoden iästä. Muiden eläkelakien mukaan varhennettu vanhuuseläke voidaan edelleen myöntää vasta 60 vuoden iän täyttämistä.

Alle 60-vuotiaiden edellä mainittuja eläkemuotoja koskevia hakemuksia ei ole syytä jakaa yksityisen työeläkejärjestelmän eläkelaitoksille (lukuunottamatta varhennettua vanhuuseläkettä MEL-palvelussuhteista), mikäli hakemus on tehty yli kuusi kuukautta ennen 60 vuoden iän täyttymistä. Näissä tapauksissa hakijalle tulisi lähettää kirje, jossa selostetaan järjestelmien välisiä eroja. Eläkettä on haettava uudelleen yksityisestä työeläkejärjestelmästä lähellä varhennetun vanhuuseläkkeen eläkeikää.

3.3

Hakemuksen jakaminen valtiokonttorille

Eläkehakemus on jaettava valtiokonttorille, jos eläkehakemuksesta ilmenee sellaista valtion palvelusta, jonka perusteella hakijalla saattaa olla oikeus VEL-eläkkeeseen.

Jakaminen on tehtävä muun muassa silloin, jos ilmenee sellaista valtion palvelusta, josta saattaisi olla eläkeoikeus VEL 2 §:n 3 momentin perusteella (vastaa yksityisen sektorin TEL 1 §:n 2 momentin ketjutussäännöstä).

Vanhuuseläkehakemus on jaettava myös niissä tapauksissa, joissa hakijan VEL-työkyvyttömyyseläke on aikoinaan hylätty rajoitussäännöksen soveltamisen perusteella.

On myös huomattava, että oikeus VEL-eläkkeeseen saattaa liittyä muuhunkin kuin valtion palvelukseen. Suurimman tällaisen ryhmän muodostavat peruskoulun ja lukion opettajat, joiden eläketurva määräytyy VEL:n mukaan, vaikka he ovat kunnan palveluksessa. Valtion eläkesäännösten piiriin kuuluu myös osa yksityisten valtionapulaitosten (VAL) ja VALTAVAlaitosten henkilöstöä.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

VAL- ja VALTAVA-laitosten henkilöstön eläketurvan määräytymistä käsitellään yleiskirjeissä 10/74, 33/83 ja A 2/92.

3.3.1

Valtion LEL-ansiot

Valtion LEL-ansioiden perusteella Eläketurvakeskus ei jaa hakemuksia valtiokonttorille, koska koneellisesti ei voida päätellä hakijan VEL-oikeutta.

Jakaminen LEL-tietojen perusteella tulee vain harvoin kysymykseen muissa eläkelaitoksissa kuin LEL Työeläkekassassa ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa. Hakemus jaetaan yleensä vain silloin, kun hakija on ollut ennen eläketapahtumaa TEL- tai YEL-jakson jälkeen tai sen kanssa rinnakkain LEL:n alaisessa valtion palveluksessa, johon liittyy tulevan ajan oikeus.

Jos eläkelaitos ei ole varma hakijan oikeudesta VEL-eläkkeeseen, asian voi varmistaa valtiokonttorista puhelimitse (numerosta 772 5347, Anna-Liisa Virtanen).

3.3.2

Valtion perhe-eläkkeet

Perhe-eläkehakemus on jaettava valtiokonttorille myös silloin, kun edunjättäjä on saanut valtion vanhan lainsäädännön mukaista eläkettä. Vaikka edunjättäjän palvelus olisi päättynyt jo ennen 8.7.1961, on edunsaajalla oikeus valtion perhe-eläkelain mukaiseen perhe-eläkkeeseen.

3.4

Milloin hakemusta ei tarvitse jakaa

Eläkehakemusta jaettaessa on lähtökohtana pidettävä sitä, mitä hakija ilmoittaa hakemuksessa tai sen liitteissä. Hakijan on yleensä saatava asianomaisen eläkejärjestelmän päätös siitä, onko hänellä eläkeoikeus ilmoittamistaan palveluksista ja yrittäjätöiminnoista. Sen sijaan eläkehakemusta ei tarvitse jakaa, jos eläkelaitoksen hankkimista selvityksistä, kuten verotiedoista, ilmenee vähäistä toisen järjestelmän palvelua, josta ei ole eläkeoikeutta.

Jos YVE-ratkaisusta tulee hylkäävä, laitoksen ei tarvitse jakaa eläkehakemusta vapaakirjalaitoksille, koska vapaakirjoihin perustuvaa YVEä ei voida myöntää silloin, kun tulevasta ajasta vastaava eläkelaitos on päättänyt hylkäävään ratkaisuun.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

Kohdassa 3.4.1. luetellaan ne kaikille työeläkejärjestelmille yhteiset tapaukset, joissa hakemuksen jakaminen on tarpeetonta. Seuraavissa kohdissa ovat tähän luetteloon tarvittavat täydennykset eri järjestelmien osalta.

3.4.1 Tarpeettomat jaot

Hakemusta ei jaeta silloin, kun

- hakemus on tarkoitettu vain yhdelle laitokselle jatko- tai oikaisuhakemukseksi,
- hakijan tarkoituksena on hakea vain toisen järjestelmän eläkettä, esim. hän ilmoittaa saavansa jo eläkettä toisesta järjestelmästä, eikä esitä päätöksen jälkeistä palvelua tai
- hakija on aikaisemmin saanut kyseisestä järjestelmästä juridisen hylkäyksen (ratkaisukoodi OH: ei järjestelmän mukaista palvelua tai yrittäjätoimintaa) tai hylkäävän päätöksen rajoitussäännöksen soveltamisen vuoksi (ratkaisukoodi OR: sovellettu rajoitussäännöstä). Rajoitussäännöstopausten osalta vanhuuseläkehakemus on kuitenkin jaettava.

Usein on selvää, että hakijalla ei ole eläkeoikeutta ilmoittamastaan toisen järjestelmän palveluksesta. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi seuraavat:

- Hakijan toisen työeläkejärjestelmän työsuhde on päättynyt ennen 8.7.61. MEL-palvelussuhteiden osalta pyydetään kuitenkin lausunto Merimieseläkekassalta, ellei MEL-palvelus ole päättynyt ennen 1.6.1956.
- Hakijan toisen työeläkejärjestelmän työsuhde tai yrittäjätoiminta on ollut hakijan ollessa alle 23-vuotias eikä siihen liity tulevan ajan oikeutta. MEL-palvelussuhteiden osalta pyydetään myös tällöin lausunto Merimieseläkekassalta.

Eläkelaitos voi ilmoittaa myös oman eläkepäätöksensä yhteydessä kirjeellä, ettei hakijalla ole eläkeoikeutta toisesta eläkejärjestelmästä. Hakijalle selvitetään ratkaisun perusteet ja kerrotaan, että halutessaan hän saa muutoksenhakuohjeella varustetun päätöksen myös toisesta eläkejärjestelmästä.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

tä. Jos hakija haluaa päätöksen, eläkehakemus jaetaan kyseiselle eläkelaitokselle.

Mikäli toisen eläkejärjestelmän palvelus ilmenee vain asiakirjoista eikä hakija itse ole sitä ilmoittanut, hakijalle ei tarvitse mainita asiasta.

3.4.2

Tarpeettomat jaot valtiokonttorille ja Kuntien eläkevakuutukselle

Hakemusta ei jaeta valtiokonttorille eikä Kuntien eläkevakuutukselle seuraavissa tapauksissa:

- Palvelus on kestänyt alle kuukauden. Jos kuukautta lyhyemmät palvelussuhteet kuitenkin yhteensä muodostavat vähintään kuukauden kestäneen palvelussuhteen, hakemus jaetaan normaalisti (VEL 2 §:n 3 mom. ja KES 1 §:n 4 mom.).
- Hakija on lähettänyt sotilaspassin, mutta hänellä ei ole valtion tai kunnan palvelusta.
- Useimmissa tapauksissa valtion LEL-palvelus, katso kohtaa 3.3.1.

3.4.3

Alennettu eläkeikä julkisella sektorilla

Valtion tai kunnan palvelussuhteessa ollut voi saada vanhuuseläkkeen yksityisen sektorin yleistä eläkeikää alemmassa eläkeiässä. Tällaista vanhuuseläkehakemusta ei jaeta yksityiseen työeläkejärjestelmään, jos hakemus on tehty yli vuotta ennen 65-vuotispäivää, jollei tarkoituksena ole hakea varhennettua vanhuuseläkettä.

Eläketurvakeskus ei jaa tällaista hakemusta, vaan ilmoittaa hakijalle kirjeellä vanhuuseläkkeen oikean hakemisajankohdan.

3.5

Eläkehakemusasiakirjojen ja muiden tietojen käsittely Eläketurvakeskuksessa

3.5.1

Ensisijaisuusajan päättymisilmoitukset

Kansaneläkelaitos antaa viikottain tiedot Eläketurvakeskukselle ensisijaisuusajan päättymisestä. Eläketurvakeskus välittää tiedon ensisijaisuusajasta

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

eläketapahtumaotteella työeläkelaitokselle, jossa työkyvyttömyyseläkehakemus on vireillä.

Jos eläkehakemus tulee suoraan eläkelaitokseen, se ilmoittaa hakemuksen vireilletulosta ja pyytää samalla rekisteritiedot, joista ensisijaisuusajan päättymispäivä ilmenee.

3.5.2

Eläketurvakeskuksen ilmoitus hakemuksen siirrosta ja jaosta

Kun eläkelaitos siirtää tai jakaa hakemuksen, siitä on ilmoitettava Eläketurvakeskukselle. Mikäli hakemus on tullut aikaisemmin vireille muuhun eläkelaitokseen, Eläketurvakeskus ilmoittaa ko. laitokselle hakemuksen siirrosta tai jaosta eläketapahtumarekisteriotteella.

3.6

Asiakirjojen jakaminen

Eläkehakemus ja rekisteriotteet jaetaan aina eläkelajista riippumatta. Jos hakemus on täytetty Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistossa, hakemukseen ei tarvita yleensä virkatodistusta, koska henkilötiedot tarkistetaan Kelassa. Tarkistamisesta on merkintä eläkehakemuslomakkeella.

Jos eläkelaitoksella on pääteyhteys väestörekisterikeskuksen henkilötietokantaan, se voi tarkistaa henkilö- ja perhesuhdetiedot itse eikä virkatodistusta tarvita.

Jos virkatodistus on hakemuksen liitteenä, se jaetaan kuten muutkin asiakirjat.

Eläkehakemukseen liittyviä kaikkia asiakirjoja voidaan välittää joko postitse taikka telekopiona.

3.6.1

Lääkärinlausunnot

Kun Eläketurvakeskus tai eläkelaitos jakaa työkyvyttömyyseläkehakemuksen, kopiot liitteenä olevista tai myöhemmin saatavista lääkärinlausunnoista toimitetaan välittömästi vain viimeiselle eläkelaitokselle. Jos viimeisenä on eri eläkejärjestelmien piiriin kuuluvia rinnakkaisia palvelussuhteita, lausunnot toimitetaan kaikille kyseisten järjestelmien eläkelaitoksille.

Jos vapaakirjalaitos muulloin haluaa hakemuksen käsittelyä varten lääkärinlausunnot, se voi pyytää

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

ne viimeiseltä eläkelaitokselta. Se voi tarvita lääkärinlausunnot esimerkiksi silloin, kun vapaakirjaeläke on suuri verrattuna täysitehoiseen eläkkeeseen. Myös silloin, kun vapaakirjalaitos päättää eläkkeenhakijan ammattinimikkeen perusteella, että julkisen sektorin laitos on myöntänyt YVEN erityisperusteen nojalla, vapaakirjalaitos voi pyytää lääkärinlausunnot viimeiseltä laitokselta.

Jos Eläketurvakeskukseen tulee valituksen vireillä ollessa lääkärinlausuntoja tai muuta lääketieteellistä selvitystä, se välittää ne muutoksenhakuasteeseen ja eläkeasiaa käsitteleville sekä päätöksen antaneille eläkelaitoksille. Lääkärinlausunnon oikeaan yläreunaan merkitään tällöin niiden eläkelaitosten tunnusnumerot ja muutoksenhakuasteiden nimi-lyhenteet, joihin lausunto on toimitettu.

3.6.2

Työkyvyttömyysratkaisujen ennakkoilmoitukset

Ennakkoilmoitus jaetaan, mikäli se jakohetkellä jo on hakemusasiakirjoissa.

(Ennakkoilmoitusmenettelyä käsitellään tarkemmin keväällä -92 annettavassa yleiskirjeessä.)

3.6.3

Työttömyystodistus

Eläketurvakeskus jakaa työttömyystodistuksen aina kaikille ao. eläkelaitoksille. Jos työttömyystodistus on tullut suoraan eläkelaitokselle, eläkelaitoksen on jaettava todistus.

(Työttömyyseläkettä käsitellään tarkemmin yleiskirjeessä A 13/89, Työttömyyseläke.)

3.7

Eläkelaitoksen hankkimat lisätiedot

3.7.1

Lisätiedot pyytävä eläkelaitos

Viimeinen eläkelaitos hankkii yleensä lisätiedot eläkeratkaisua varten ja toimittaa ne muille eläkelaitoksille. Eläkelaitokset voivat kuitenkin tarvittaessa sopia, että tämän tekee jokin muu kuin viimeinen laitos.

Mikäli hakija on viimeksi ollut rinnakkain kahden eri eläkejärjestelmän piirissä, lisätiedot hankkii se eläkelaitos, jonka piiriin hakijan pääasiallinen

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

toiminta on kuulunut. Tarvittaessa eläkelaitokset neuvottelevat, kumpi laitos hankkii lisäselvitykset.

Kukin eläkelaitos hankkii lisätiedot omien palvelussuhteidensa selvittämiseksi.

3.7.2

Tiedot Kansaneläkelaitoksen myöntämisestä etuuksista

Kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto liittää aina vastaanottamaansa työkyvyttömyyseläke- tai YVE-hakemukseen SV 85-lomakkeen.

SV 85-lomakkeesta ilmenevät tiedot vakuutetun sairausvakuutuslain mukaisista päivärahajaksoista, kuntoutusrahalain mukaisista kuntoutusjaksoista sekä työttömyysturvan peruspäivärahajaksoista. Edellä mainitut tiedot annetaan kahden vuoden ajalta. Päivä- tai kuntoutusrahan markkamäärää ei lomakkeella ole.

Jos työeläkehakemus toimitetaan suoraan työeläkelaitokseen, viimeinen eläkelaitos pyytää SV 85-lomakkeen Kelalta Eläketurvakeskuksen lomakkeella (ETK 3339). Kun SV 85-lomake on tullut, se jaetaan muille ratkaiseville eläkelaitoksille.

3.7.3

Lääkärintodistukset ja lääketieteelliset lisätutkimukset

Viimeinen eläkelaitos pyytää tarvittaessa lääkärintodistukset ja toimittaa ne rinnakkaisille laitoksille. Vapaakirjalaitoksille lääkärintodistukset toimitetaan pyydettäessä.

Eri eläkejärjestelmillä tulee olla käytettävissään samat lääketieteelliset selvitykset työkyvyttömyysratkaisua tehdessään. Jos eläkelaitos on lähettänyt hakijan lisätutkimuksiin, tiedot lisätutkimuksiin lähettämisestä ja tutkimustuloksista välitetään Eläketurvakeskuksen kautta rinnakkaisille työeläkelaitoksille ja Kelalle lomakkeella ETK 2962. Sydänfilmejä, röntgenkuvia tms. ei liitetä mukaan, ainoastaan niistä annetut lausunnot. Filmit ja kuvat toimitetaan vain niitä erikseen pyydettäessä. Kela välittää vastaavat tiedot Eläketurvakeskuksen kautta samalla lomakkeella.

Lomakkeessa 2962 on viisi osaa. Ilmoittava eläkelaitos toimittaa lomakkeen kaksi ensimmäistä kappaletta Eläketurvakeskukselle. Kolmas kappale jää asiakirjoihin. Kun eläkelaitos on saanut tulokset lisätutkimuksista, se lähettää ne tiedoksi Eläketur-

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

vakeskukselle ja liittää saatteeksi lomakkeen kaksi viimeistä kappaletta.

Mikäli eläkkeenhakija on laiminlyönyt tutkimuksiin menon, lähetetään vain lomakkeen saateosa.

(Lääketieteellisiin lisätutkimuksiin lähettämistä käsitellään myös yleiskirjeessä A 23/91).

3.7.4

Yhteensovitustiedot

Viimeinen eläkelaitos pyytää tarvittavat tiedot sotilasvamma- tai sotilastapaturma-, liikennevakuutus- ja tapaturmavakuutuslain etuuksista yhteensovitusta varten ja toimittaa ne muille laitoksille. Tiedot pyydetään kirjallisina, mutta eläkelaitos voi itse käyttää ennakoon puhelintietoa.

3.7.5

Eläkesovitustiedot

Perhe-eläkkeessä tarvittavat tiedot eläkesovitusta varten hankkii viimeinen eläkelaitos. Tiedot toimitetaan mahdollisille muille ratkaiseville laitoksille. Perhe-eläkehakemuksen käsittelystä on tarkemmat tiedot yleiskirjeessä C 3/90.

3.7.6

Hakijalla MEL-työsuhteita

Eräissä tilanteissa eläkkeen myöntävä laitos saattaa olla muu kuin Merimieseläkekassa ja MEL-eläke on kuitenkin myönnettävä 2 %:n karttuman mukaisena. Tällöin tiedot MEL-eläkkeen määrästä on tarkistettava Merimieseläkekassasta. Työsuhderekisteriotteella on näissä tilanteissa seuraava fraasi: "MEL-eläke tarkistettava Merimieseläkekassasta".

Tarkistettavia ovat mm. tapaukset, joissa henkilö joutuu työttömäksi MEL 14 a §:ssä tarkoitettusta syystä (työnantaja on irtisanonut työntekijän taloudellisesta tai tuotannollisesta syystä). Irtisanomisen on tällöin tapahtunut korkeintaan viisi vuotta ennen työntekijän jo ansaitsemaa eläkeikää ja tällä on ollut oikeus työttömyyspäivärahaan tai työttömyyseläkkeeseen. Se että työntekijä on tämän jälkeen ollut eläkeikään saakka sellaisessa työvoimaviranomaisen osoittamassa työssä, josta ei voi kieläytyä menettämättä oikeuttaan ansioon suhteutettuun työttömyyspäivärahaan, ei vaikuta oikeuteen saada eläkettä.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

Lausunnonpyyntötilanteet

Tiedot MEL-palvelusta saadaan ETK:n työsuhderekisteriotteelta. MEL-palvelusta karttunut eläke on ETK:n työsuhderekisteriotteella 65 vuoden eläkeikää vastaavana. Useimmissa tapauksissa eläkelaitos voi myöntää MEL-vapaakirjan sen suuruisena kuin se on työsuhderekisterissä. Seuraavissa tapauksissa on kuitenkin otettava yhteyttä Merimieseläkekassaan ja pyydettävä sieltä lausunto:

1. Viimeinen MEL-työsuhde on päättynyt työntekijän täytettyä 50 vuotta MEL:n 14 a §:ssä mainitun syyn johdosta. Tällöin MEL-työsuhteen päättymissyyksi työsuhderekisteriin on merkitty S.
2. Työntekijän viimeinen MEL-työsuhde on päättynyt MEL 14 a §:ssä mainitun syyn johdosta eikä täysitehoista työkyvyttömyys- tai perhe-eläkettä myönnetä minkään työeläkelain perusteella. Näissä tapauksissa työntekijän iällä ei ole merkitystä. Työsuhderekisteriotteelle on päättymissyyksi merkitty S.
3. Työntekijän viimeinen MEL-työsuhde on päättynyt hänen täytettyään 55 vuotta. Työsuhteen päättymissyyllä ei ole merkitystä.
4. Henkilöllä on niin runsaasti MEL-palvelua ennen vuotta 1991, että MEL-vapaakirjojen yhteismäärä on yli 50 % korkeimmasta MEL-eläkepalkasta.

Tapauksissa 1 - 3 työntekijä on MEL-työsuhteen päättymisestä huolimatta voinut säilyttää oikeuden 2 §:n karttuman mukaiseen MEL-eläkkeeseen.

Kaikissa tapauksissa 1 - 4 ETK:n rekisteriotteelle on tulostettu selväkielinen kehoitus tarkistaa MEL-eläke Merimieseläkekassasta.

3.7.7

Hakijan työskentely ulkomailla

Jos eläkkeenhakija on ollut työssä ulkomailla, työkyvyttömyyseläkehakemuksen liitteeksi täytetään U-lomake (ETK 2119). Muissa eläkemuodoissa tiedot ulkomaan työskentelystä merkitään hakemuslomakkeelle.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

Jos U-lomakkeesta ilmenee, että hakija on työskennellyt valtiossa, jonka kanssa Suomella on sosiaaliturvasopimus, eläkelaitos lähettää jäljennöksen eläkehakemuslomakkeesta, U-lomakkeen ja muut ulkomaan työtä koskevat selvitykset Eläketurvakeskukseen ulkomaisten eläkeasiain jaostoon. Siirto-/jakoilmoitusta ETK 3306 ei tällöin täytetä.

Eläkepäätöksessä tai eläkkeenhakijalle lähetettävässä kirjeessä eläkelaitoksen olisi ilmoitettava, että Eläketurvakeskuksen ulkomaisten eläkeasiain jaosto ryhtyy selvittämään hakijan eläketurvaa siltä osin kuin hän on työskennellyt sosiaaliturvasopimusmaassa.

Jos eläkkeenhakija on ollut työssä sellaisessa valtiossa, jonka kanssa Suomella ei ole sosiaaliturvasopimusta, hakijaa olisi avustettava ilmoittamalla hänelle osoite, josta hän voi tiedustella tätä eläkeoikeuttaan. Ulkomaisista eläkelaitoksista ja niiden osoitteista eläkelaitos saa tarvittaessa tietoja Eläketurvakeskuksen ulkomaisten eläkeasiain jaostosta.

Kun eläkehakemus tulee vireille Eläketurvakeskuksen kautta, hakemukseen liitetään ETK:ssa kirje, jossa kerrotaan UM-jaoston huolehtivan asiasta. Tällöin eläkelaitoksen ei enää tarvitse lähettää asiakirjoja ETK:n UM-jaostoon. Ilmoitusta ei myöskään tarvitse tehdä, jos hakijan rekisteriotteella on Ruotsin ATP-pistetietoja ja hakemus on tullut Eläketurvakeskuksen kautta, eikä silloin, kun kysymyksessä on vanhuuseläkehakemus, josta Eläketurvakeskus on antanut laskentapyyynnön.

ETA-sopimuksen tultua voimaan ohjeet ulkomaan työskentelystä muuttuvat. Niistä tiedotetaan erillisillä yleiskirjeillä.

4

ELÄKEHAKEMUKSIIN LIITTYVÄT ILMOITUKSET ELÄKETURVAKESKUKSELLE

4.1

Ilmoitus hakemuksen vireilletulosta

Eläkehakemuksen vireilletulosta on ilmoitettava Eläketurvakeskukselle välittömästi. Ilmoituksen voi tehdä lomakkeella ETK 3300, magneettinauhalla tai linjasiirtona.

Eläkehakemuksen vireilletulosta on annettava vireilletuloilmoitus siitäkin huolimatta, että eläkelaitos on jo aikaisemmin saanut Eläketurvakeskukselta tie-

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

don ensisijaisuusajan päättymisestä, perhe-eläkehälytyksen tai rekisteritiedot vanhuuseläkkeen laskentaa varten.

Jos laitos, jolle on annettu vanhuuseläkkeen laskentaa varten rekisteriotteet, jakaa tai siirtää vastaanottamansa vanhuuseläkehakemuksen, sen on annettava tästä välittömästi tieto ETK:lle siirto/jakolomakkeella.

Kun eläkelaitos on saanut lääkärinlausunnon, joka on tarkoitettu määräaikaisen työkyvyttömyyseläkkeen jatkohakemukseksi, on Eläketurvakeskukselle tehtävä vireilletuloilmoitus. Tämä koskee sekä täysitehoisen eläkkeen että vapaakirjaeläkkeen myöntäviä eläkelaitoksia. Viimeisen eläkelaitoksen on lähetettävä kopiot lääkärinlausunnoista myös muille määräaikais- ta työkyvyttömyyseläkettä maksaville laitoksille.

Vireilletuloilmoitus tehdään myös silloin kun eläkelaitos uuden lääkärinlausunnon perusteella ottaa eläkeasian uudelleen käsittelyyn. Tällaisia ovat esimerkiksi tapaukset, joissa eläkelaitos on aikaisemmin hylännyt hakemuksen, tai tapauksia, joissa eläkelaitos harkitsee osaeläkkeen muuttamista täydeksi eläkkeeksi.

Hakemuksen vireilletulosta ilmoittaminen varmistaa, että eläkelaitos saa ETK:lta sillä mahdollisesti olevat hakemukseen liittyvät lisätiedot kuten lääkärinlausunnot ja työkyvyttömyyseläkkeen ennakkoilmoitustiedot.

Eläkehakemuksen vireilletulosta ilmoitettaessa on lomakkeen ETK 3300 ruudun 91 kohtaan 1 merkittävä rasti. Sen lisäksi lomakkeesta rastitaan muut tarpeelliset kohdat: halutut rekisteri- ym. tiedot, tulostustapa, eläkehakemuksen lajitieto, vireilletulopäivä, tiedustelun tunnus (esim. käsittelijän puumerkit) ja eläkelaitoksen tunnusnumero. Vastaavat tiedot voi ilmoittaa myös magneettinauhalla tai linjasiirtona.

Mikäli eläkelaitos ei tarvitse hakemuksen käsittelyä varten uusia rekisteriotteita, vireilletuloilmoituksen osasta "halutut tiedot" rastitaan kohta 0. Muut tiedot täytetään normaalisti. Ilmoituksen perusteella kirjataan tällöin vain hakemuksen vireilletulo Eläketurvakeskuksen rekisteriin. Vireilletuloilmoitusta tehtäessä on ilmoitettava pyynnön syy. Lomaketta käytettäessä rastitaan ruudun 91 kohta 1 = eläketapahtuma. Vastaavasti suorasiirtopyynnön syy on eläkeratkaisu = ER.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

4.2

Ilmoitus hakemuksen siirtämisestä ja jakamisesta

Kun eläkelaitos siirtää tai jakaa eläkehakemuksen, on siitä tehtävä ilmoitus välittömästi Eläketurvakeskukselle (lomake ETK 3306 tai ATK-listaus). Kun eläkelaitos pyytää toiselta eläkelaitokselta lausuntoa eläkkeen ratkaisemiseksi, ei siirtoilmoitusta anneta. Lausunnon antavan laitoksen ei pidä myöskään antaa asiasta vireilletuloilmoitusta ETK:lle.

YVE-hakemuksen jakamisesta ilmoitetaan vasta silloin, kun viimeinen eläkelaitos on antanut myönteisen ennakkopäätöksen. Siirto/jakolomakkeen toinen osa lähetetään Eläketurvakeskukseen, jossa rekistroidään jakolaitokset. Eläkelaitoksen on annettava tieto ETK:lle YVE-hakemuksen jakamisesta ennen eläketapahtumailmoituksen antamista rekisterin oikeellisuuden ja ajantasaisuuden vuoksi.

Siirrettäessä eläkehakemus laitoksesta toiseen lomakkeeseen merkitään siirtämisen syy. Rajoitussäännöstä sovellettaessa ilmoitetaan se työsuhte, johon rajoitussäännöstä sovelletaan sekä työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden ja työkyvyttömyyden alkamisajankohdat.

Jos lääkärinlausunto, yhteensovitustiedot ja päivärahatiedustelu on vasta tilattu, siitä ilmoitetaan, ja ne toimitetaan myöhemmin eläkelaitoksille.

4.3

Ilmoitus vireilläolon poistamisesta

Jos hakemus on turhaan saapunut eläkelaitokseen (esim. sinne on tullut kaksi täysin samansisältöistä eläkehakemusta tai laitos on vastikään antanut asiasta päätöksen ja eläkettä haetaan uudelleen täysin samoilla selvityksillä taikka hakemus on eläkelaitoksessa pantu vireille vahingossa), se voidaan poistaa käsittelystä päätöstä antamatta. Eläkelaitos ilmoittaa poistamisesta Eläketurvakeskukselle siirto/jakoilmoituslomakkeella. Ilmoitukseen on merkitävä poistamisen syy. Ilmoituksen Eläketurvakeskukselle voi tehdä myös puhelimitse (numeroon 151 2315 tai 151 2316).

Kun eläkehakemus on siirretty/jaettu Eläketurvakeskuksesta, hakijalle on ilmoitettu tästä. Näissä tapauksissa eläkelaitoksen pitäisi ilmoittaa hakijalle kirjeellä, jos hakemus em. syistä poistetaan käsittelystä.

Lakiosasto ja
Vakuutustekninen osasto

10.4.1992

Jos YVEä koskeva hakemus on turhaan jaettu vapaakirjalaitokseen ja se saa tiedon viimeisen laitoksen hylkäävästä päätöksestä, vapaakirjalaitos voi pyytää Eläketurvakeskusta poistamaan eläkehakemuksen viireilläolon. Jos hakija on itse toimittanut eläkehakemuksen suoraan vapaakirjalaitokseen, hakemukseen annetaan hylkäävä päätös.

4.4

Valitus ja rauettaminen

Kun eläkehakemus tulee vireille ja hakijalla on samaan aikaan vireillä saman lajista eläkettä koskeva valitus muutoksenhakuasteessa, eläkelaitos (tai Eläketurvakeskus, jos hakemus on tullut vireille sen kautta) lähettää hakemuksen liitteinä olevat lääkarinlausunnot ja muut lisäselvitykset viivytyksettä muutoksenhakuasteelle.

Jos muutoksenhakuaste muuttaa eläkelaitoksen aikaisempaa päätöstä, eläkelaitos voi antaa muuttunutta ratkaisua koskevan päätöksen yhteydessä ratkaisun myös uuteen eläkehakemukseen. Jos muutoksenhakuaste sen sijaan jättää eläkelaitoksen aikaisemman päätöksen voimaan, eläkelaitos antaa uutta hakemusta koskevan rauetuspäätöksen.